

bad egyének önrendelkező társulása és kölcsönös felelőssége."

Ha van na valami, ami igazán tisztázásra vár, az éppen az egyén és a közösség viszonya. Marx annak idején azt írta le; nem lehet szabad az a nép, amelyik más népeket elnyom. Ennek változataként mondanám: nem lehet szabad az a közösség, amelyben az egyén nem szabad. Ezek az igazi nagy kérdéseink a gazdaságban is, és abban is, amit társadalmi felépítménynek nevezünk. Ezeknek az értékeknek a kialakítása és gyakorlatias megvalósítása mindennapi életünkben olyan feladat, - mindennapi gondjaink mellett is, - amely kötelessége egy olyan népnek, amely fenn akar maradni.

XXXXXXXXXX

A győri balett

~~XXXXXXXXXX~~

Igen kétélű dolog egy olyan régóta látni kívánt és nagy-hírű együttes előadására beülni, mint például a Győri Balett. Nyomasztó kissé, hiszen sorozatban játszó együtteseknél fennáll az a veszély, hogy gyengébb produkciót nyújtanak.

Nos, minden efféle gondolatot kiirtott a fejemből - maga a műsor, mely oly mély benyomást tett rám, nem hagyva időt és energiát a kétkedésre.

Ime, az első szám: a zenék zenéjére, Orff Carmina Buranojának részleteire koreografált "A Nap szerettei". Vizsgadarabként készült ez előtt öt évvel, Markó Iván ajándéka az akkor még csak végzős, s aztán önként együtt maradó és Győrbe költöző növendékek számára. Orff maga is színpadra szánta művét - ha nem is a zeneszerző elképzelése szerint, de végül is megvalósult a gondolat; a lüktető zene nagyszerű keretet ad a mozgásnak, bár sajnos, a láncnak néha nincs elég ereje visszaadni azt a lendületet, amit Orff zenéjében a primitívségig lecsiszolt motívumok állandó ismétlésével megtrentett. Azokra a sodró tempóju részekre gondolok itt, ahol a koreográfia nem szakadt el a klasszikus értelemben vett balett mozgásfermáitól; ahol azonban az megtörtént, úgy érzem, revüszerű hatást keltett néha. Emellett az egész színpadot átfogni képtelen szem gyakran nem tudta követni a kavalkádban a történetet; ez roppant zavaróan hatott. Ezeket a hiányosságokat azonban a lírai darabok eleganciája kiegyensúlyozta - itt érvényesült leginkább a mélyen stilizált jelmezek, diszletek egyszerűsége.

Szünet után következett a megigéző Rohler zenőre, az V. szimfónia lassu tételére koreografált "Boldog lelkek". A hihetetlenül lágy muzsika és a finom mozdulatok egysége a legszebb tükélyben valósult meg itt; a közöpen nyugvó áttetsző függöny, mely az alvilágot választja el az élők birodalmától, csupán határ, de nem gát a lelkek számára, hogy valami újat, nagyszerűbbet alkossanak önmagukból: egy Gyermeket, aki - s ez volt a csoda! - nem tudom, honnan került a színpadra, egyszerre csak ott volt, lassan egyedül

benne egyesül. S a gyermek képe még él bennük, amikor itt a záródarab, - Rovell azóta is csodált és azóta sem fölülmúlt hangszerelési tudásának remekelése: a Bolero.

Amit e műből Markó /és felesége, Gombár Judit, hisz együtt tervezik a diszleteket és a koreográfiát/, pontosabban az együttes létrehozott, egyike életén eddigi legnagyobb élményük.

A panoptikusszerű színpad merevségét lassan feloldja a koreográfus - mintegy előjátékként a közismert ritmust tapsolják, topogják a szereplők, mind erőlyesebben, s ebből nő aztán ki a zene, s a koncepciózusan ráépített történet. A férfiak hajrája az elérhetetlen Vágyat megtestesítő, fenomenálisan táncoló Örök Nő után - aki vonzza, majd az elért pillanatában eltaszítja őket magától, s azok nem megsemmisülten, hanem felizzva rohannak vissza a földi asszonyokhoz. Mintegy káoszként a rendben, fegyelmezettségében pompás a tánc - a fekete kosztümök mögött rejlő, s a Nő kezitelenségében kitárulkozó szenvedély, s az, hogy nem kasztanyettes, csinnadrattás, tarka népiünnepélyt varázsolnak elénk, hanem a zenéhez illő méltóságot, olyan hatása, hogy a művet záró taktusok után a nézősereg kétszer tapsolja vissza az együttest; s amikor végül maga a mesterjelenik meg, soha nem hallott ováció tölti meg a termet. Virágosó, hangorkán, olasz operaházakat idéző bravók, rikkantások kavarnak.

A kérdést az indokolja, hogy egy város lakossága gyakran nem hozzáértésből, hanem pusztán lokálpatriotizmusból változtatja egy, a város jó hírnevét öregbítő intézmény létezését. Kétséggel kéne szemlélnem ezt a fajta tetszésnyilvánítást /hiszen ez a lokálpatriotizmus az oka néhány esetben a problémák - olykor pénzügyi eszközökkel nyomtatékosított - erkölcs nélküli megoldása feletti személynységnek, esetleg szemhunyergatásnak - nem is kell messzire mennünk, csak a város széléig, ahol az ETO-stadion terpeszkedik mindent elérő polipként/ - de mégis teszem; "Nem a város vezetősége, hanem a közönség az, amely miatt Győrben maradok" mondotta egy alkalommal Markó Iván. Ha neki hiszünk, az ováció öszinte voltához nem férhet kétség. Egy városban, ahol nincsenek hagyományai sem a balettnek, sem más művészeti ágaknak, kockázatos dolog ilyen méretű vállalkozásba kezdeni - de ez is egyben. Ez esetben tehát a közönség csupán azt adta, amit abban az esetben, ha megkapja, amit vár, mindig adnia kellene. Tisztességes üzletről beszélhetnénk hát, ahol a vevő járt jobban. De hiszem, hogy nem az üzlet világában fogant előadást kaptunk.

-Pozsik László-

Sématicusan?

Evek óta hallok róluk. Először Markó nevét tanultam meg, majd lassan a Balett Intézet után is együttmaradó osztály legendáját. Aztán egyre többször lapoztam rá a képes újságokban a sárgában - vörösben uszó, karcsu balerinaderekekát, izmos férfihátakat megvillantó fotókra. Aztán átlapoztam